

een lezing van Dr Kluijver over vleugellengteverhoudingen van koolmees en tapuit met betrekking tot het geslacht, vervolgens de demonstraties van inlandsche vangsten van dwerggors, rosse gors, kleine klauwier en gestreepte grasmusch (Koch), van de groote moerasstern (Eykmán), van de bergpatrijs (var. *montana*) (Hens) en van een inlandsche vondst van een tapuiten-drie-legsel met vier koekoekseieren (Koch).

Van „Limosa” verschenen in 1938 twee dubbele afleveringen en wel: no. 1 en 2, groot 80 bladzijden in Juni en no. 3 en 4, groot 72 bladzijden in December, totaal dus 152 bladzijden. De Redactie zag zich tot haar leedwezen tot deze combinatie van nummers genoodzaakt wegens het zeer late binnenkomen van reeds lang aangekondigde bijdragen.

Doordat de auteur zelf een groot deel der kosten op zich nam, was het mogelijk ditmaal ook een kleurplaat af te drukken, terwijl voor de uitgave der overige platen weder belangrijke financieele steun werd verkregen van een der bestuursleden. De Secretaris-redacteur ondervond behalve van de leden ook weder speciale medewerking voor de rubriek „In het buitenland geringde vogels” van het Museum van Nat. Hist. te Leiden en van het Friesch Nat. Hist. Museum te Leeuwarden. Hij wekt de leden op steeds alle ter hunner kennis gekomen gevallen te berichten en ook geregeld hun gegevens in te zenden voor de rubrieken „Ornithologie van Nederland”, „Oölogische- en nidologische mededeelingen” en „Korte mededeelingen”.

Van „de Vogels van Nederland” verschenen twee afleveringen, waarmede de uilen en roofvogels compleet zijn.

Gedurende 1938 bedankten 6 leden voor het lidmaatschap, waartegenover staat een aanwinst van 8 nieuwe leden, zoodat de Club thans telt: 15 Eereleden en 117 gewone leden.

De rekening van 1938 sluit met een nadelig saldo van f 378.83.

De Secretaris, C. Eykmán.

Vergadering te Amsterdam, in „Artis”, op 29 Januari 1939.

Aanwezig van het Bestuur de heeren: P. A. Hens, Dr C. Eykmán, J. G. van Marle, Jhr Dr Ir F. C. van Heurn en Tsj. Gs. de Vries. Voorts de heeren: J. P. Bouma, Dr A. A. J. H. Marres, Dr J. C. K. Koch, L. J. Kleijn, F. J. Kuiper, M. H. Kleijn, E. Evers, A. J. de Lorm, Dr P. Swets, M. Dijkstra, F. Niesen, J. P. Strijbos, H. G. de Visch Eybergen, A. B. Wigman, J. F. M. van Malssen, Jhr H. van Lennep, Dr G. C. A. Junge, J. N. vanden Brink, F. P. J. Kooymans, Jb. vande Peppel, Dr J. R. H. Schaank, Dr H. W. van Rhijn, J. A. Sillem, W. Hellebrekers, P. L. Steenhuizen, Dr C. G. B. ten Kate, G. A. L. Bisseling, Dr A. Scheygrond, W. F. Sillem en G. J. M. de Greef.

De Voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom. De notulen worden na voorlezing goedgekeurd.

Benoeming van een nieuw bestuurslid. Op voorstel van het Bestuur wordt als zesde lid gekozen: Dr C. G. B. ten Kate (1 stem blanco, alle andere vóór).

Benoeming van nieuwe leden. Met algemeene stemmen worden de volgende heeren tot lid benoemd:

1. Mr F. C. J. M. Meijlink, Annastraat 282, Nijmegen (voorgesteld door Jhr v. Rijckevorsel van Kessel).
2. A. Moonenburgh, Gr. Hertoginnelaan 8, Bussum (voorgesteld door W. F. Sillem).
3. A. A. Tjittes, Stationslaan 141, Harderwijk (voorgesteld door ten Kate).
4. J. E. Jurriaanse, Wagenaarweg 14, Scheveningen (voorgesteld door J. G. van Marle).
5. B. Carp, Arubalaan 10, Hilversum (voorgesteld door J. A. Sillem).

Wetenschappelijke mededeelingen:

De heer Koch heeft op 18 December bij het Ververschingskanaal te Scheveningen 18 tureluurs gezien; kort daarna werden op het strand 5 tureluurs doodgevonden, waarvan er 3 (alle ♀♀) volgens de maten tot de ijslandsche vorm (*robusta*) behoorden, zoodat de waarneming ook wellicht *robusta* betreft (zie Limosa, 12, p. 27 en 32). De balgen worden getoond en daarnaast verschillende huiden van *Tringa totanus robusta* uit Leiden, alsmede ter vergelijking huiden van *Tringa totanus totanus*. Bij de meeste winterhuiden van *robusta* vallen de donkere bovendeelen op. Ook de afmetingen van den vleugel zijn meestal grooter. Vooral 3 ♀♀ vertoonen groote vleugelmaten, nl. 165, terwijl de maten van ♀♀ van de gewone tureluur zich bewegen tusschen 156 en 162 mm.

De heer de Vries zegt, dat op 21 December in de buurt van Leeuwarden een juv. zeearend, *Haliaeetus a. albicilla* (L.), is gezien (zie ook Limosa, 12, p. 31).

De heer Marres doet mededeeling van een ijsvogel, *Alcedo atthis ispada* L., uit de Naardermeer, die niet in staat was om te vliegens wegens een groote ijsklomp, die zich aan den staart had vastgezet (zie ook Limosa, 12, p. 30). De heer Koch hoorde op 6 en 14 December te Wassenaar nog de lokroep van de tjiftjaf, *Phylloscopus collybita* subsp. (zie verder Limosa 12, p. 31). Voorts deelt hij mede de vondst van een drieteen-strandlooper, *Crocethia alba* (Pall.), te Scheveningen op 23 December 1938 met noorsche ring (zie verder Limosa, 12, p. 35); bovendien van een estlandsche kievit, *Vanellus vanellus* (L.), gevangen op 12 December 1938 (zie ibidem).

Tot heden was het voorkomen van den britschen vorm van de distelvink, *Carduelis c. britannica* (Hart.), in Nederland twijfelachtig. Thans wordt uit Cromer (Engeland) de vondst op 27 Mei 1938 gemeld van een dood exemplaar, geringd te Wassenaar op 30 April 1936 (zie verder Limosa, 12, p. 24—26). Tenslotte bespreekt de heer Koch nog eens de verhalen, die over de kokkoek, *Cuculus c. canorus* L., in de omloop zijn met betrekking tot het met den snavel brengen van een ei in het nest van de toekomstige pleegouders. Onlangs hebben wonderlijke verhalen in de engel-

sche tijdschriften de ronde gedaan, doch deze blijken alle op fantasie te berusten. Ongetwijfeld legt de koekoek volgens spreker haar ei direct in 't nest. Den heer L. Kleijn is het opgevallen, dat zooveel meer vrouwelijke dan mannelijke groote zaagbekken, *Mergus m. merganser* L., in de natuur worden waargenomen. Tegengestelde waarnemingen zijn echter gedaan door de heeren Koch en ten Kate.

De heer Evers zegt, dat zoovele keepen, *Fringilla montifringilla* L., gedurende de laatste vorstperiode bij Wolfheze werden waargenomen.

De heer Strijbos zegt in aanvulling van hetgeen Dr van Rhijn destijds in het Cluborgaan (9, 1936, p. 148) mededeelde, dat drieteenmeeuwen, *Rissa tr. tridactyla* (L.), veelvuldig broeden in de vensternissen van de huizen in de buurt van den haven van Edinburg (zie ook Limosa, 10, p. 72). De heer Wigman heeft voedselproppen van den zeearend, *Haliaeetus a. albicilla* (L.), nagegaan en daarin, naast konijnen- en fazantenresten, ook hertenhaar gevonden (zie verder Limosa, 11, p. 140).

De heer van den Brink heeft op 10 December nog een zwarten roodstaart, *Phoenicurus ochrurus gibraltariensis* (Gm.), gezien (zie verder Limosa, 12, p. 31). Hij zegt vervolgens, dat dezen winter in Werkhoven een paar haviken, *Accipiter gentilis* subsp., hebben rondgezworven (zie ibidem). De heer van de Peppel doet mededeeling van de vangst van een kuifduiker, *Podiceps auritus* (L.), te Wageningen, op 31 December j.l. (zie verder Limosa, 12, p. 32).

De heer Schaanck vertoont een opgezet exemplaar van het kleinste waterhoen, *Porzana pusilla intermedia* (Herm.), van September 1938 te Hoorn (zie verder Limosa, 12, p. 33) en vervolgens een balg van de lichte phase van den kleinen jager, *Stercorarius parasiticus* (L.), ♀, 4 November 1938, Medemblik (zie verder Limosa, 12, p. 32).

De heer ten Kate zegt, dat eind November bij Kampen weer krooneenden, *Netta rufina* (Pall.), zijn waargenomen; een ♀ werd verzameld. Bij het Kampereiland werden dit najaar weder veel kleine zwanen, *Cygnus b. bewickii* Yarr., gesignaleerd, in tegenstelling met de laatste jaren. Hij verwijst verder naar een zeer belangwekkende verhandeling van de heeren G. A. Brouwer en L. Tinbergen, die binnenkort zal verschijnen (Limosa, 12, p. 1—18).

De heer van Heurn laat twee legsels rondgaan van de ringmusch, *Passer montanus*, resp. afkomstig uit Den Haag en Bandoeng. Hij wijst op het verschil in grootte (indische vorm kleiner).

De heer Hellebrekers is er getuige van geweest, dat een meerkoet, *Fulica a. atra* L., bezig was met het verorberen van een waterhoen, *Gallinula chl. chloropus* (L.).

De heer Bisseling heeft een lijstje gemaakt van koude-slachtoffers, welke in December zijn gevallen (zie Limosa, 12, p. 27).

De heer Steenhuisen heeft op 31 December in de Wieringermeer nog geregeld het geluid van tureluurs, *Tringa totanus* subsp., gehoord, dus ook hier overwinteraars.

De heer Kooymans vertoont een schitterende verzameling foto's (vergrootingen) van door hem vereeuwigde vogels, nl. van morinel, groenpoot-

ruiter, grauwe franjepoot, rotgans, bergeend, lepelaar, blauwe reiger, groote burgemeester, scholekster, ransuil, nachtzwaluw, houtduif, velduil en steenuil. Vervolgens werd de door den heer v a n d e P e p p e l vervaardigde film vertoond van bolderende korhanen, *Lyrurus t. tetrix* L., en van de havik, *Accipiter gentilis gallinarum* (Brehm). Onuitputtelijk geduld heeft hem in staat gesteld het geheele familieleven van de havik op de film vast te leggen. De vertooning viel dan ook zeer in de smaak. Als toegift vertoonde de heer S t r i j b o s enkele uitstekend geslaagde vogelfilms, genomen in de Camargue, op de Farnes eilanden en op de Bass Rock. Te half zes sloot de voorzitter de vergadering.

De Secretaris, C. E y k m a n.

Literatuur

Prof. Dr. Franz Groebels, „Der Vogel in der Deutschen Landschaft”. Mit Berücksichtigung der Vogelwelt einiger Nachbargebiete. Eine Übersicht über die Verbreitung und Landschaftsgebundenheit der Deutschen Brutvögel. Verlag J. Neumann, Neudamm 1938. Prijs, gebrocheerd, Rmk. 3.80.

In zijn voorwoord zegt de schrijver, dat het (139 pagina's omvattende) werkje ontstaan is „uit de praktijk voor de praktijk” en dat het bedoeld is voor diegenen, die de vogels in de vrije natuur reeds behoorlijk kennen, en die zich nu vragen gaan stellen over de betrekkingen, verhoudingen en verbanden tusschen vogel en landschap.

Na een korte verhandeling over de soorten- en rassenvraag, gaat de schrijver allereerst de „verspreidingsbeweging” na van enkele vogelsoorten, en wel *a.* van het zuiden naar het noorden, *b.* van het oosten naar het westen, *c.* van het noorden naar het zuiden en *d.* van het westen naar het oosten. Daarna behandelt hij de verspreiding van eenige andere soorten van het „binnenland”, waarbij, onder verwijzing naar een publicatie van S n o u c k a e r t van 1904, het broeden van de wilde gans in Nederland wordt vermeld. Al hetgeen daarna over het verdwijnen dezer vogelsoort als nederlandsche broedvogel is gepubliceerd, schijnt Prof. G r o e b e l s dus onbekend te zijn.

In het 4e hoofdstuk, waarin het „binnendringen van broedvogelsoorten der zee kust in het binnenland” wordt besproken, wordt niet vermeld, dat o.a. bergeend, kleine bonte strandlooper, kluit en scholekster in Nederland eveneens (en wat laatstgenoemde soort betreft zelfs in zéér sterke mate) in het „binnenland” broeden.

In hoofdstuk 5 „Verspreiding der broedvogelsoorten van zee kusten en eilanden” valt op, dat van de „Westfriesische Inseln und Küste der Niederlande” (onder Westfriesland verstaan de Duitschers onze provincie Friesland), Ameland en Schouwen vrijwel en de overige zeeuwsche eilanden in het geheel niet worden genoemd.

In de volgende hoofdstukken worden behandeld: „Landschap en Vogelwereld”, waarin verschillende landschappen met de daarop voorkomende broedvogels afzonderlijk worden besproken. Zware en lichte gronden, droge en natte streken, klei en zand, hoog- en laagveen, stilstaande en stroomende wateren, diverse boschtypen, gebergten en laagland en ten slotte het „Cultuurlandschap” passeeren de revue, terwijl een zéér uitgebreide literatuur-